

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas

Satversme

Apstiprināta LELB 23. Sinodē
2007. gada 5. jūnijā.
Ar grozījumiem,
kas pieņemti LELB 27. Sinodē, 2016. gada 3. jūnijā un
LELB 28. Sinodē, 2021. gada 6. augustā
LELB ārkārtas 29. Sinodē, 2022. gada 29. oktobrī

SATURS

LATVIJAS EVANĢĒLISKI LUTERISKĀS BAZNĪCAS SATVERSMES PREAMBULA

1. nodaļa IEVADS
 - 1.1. Satversmē lietotie termini
 - 1.2. Vispārējie noteikumi
2. nodaļa LELB KOPUMĀ
3. nodaļa LELB GARĪGIE DARBINIEKI
 - 3.1. Ordinētie darbinieki
 - 3.1.1. Diecēzes bīskaps
 - 3.1.2. Mācītājs
 - 3.2. Neordinētie garīgie darbinieki
4. nodaļa LELB STRUKTŪRA
 - 4.1. Draudze
 - 4.1.1. LELB un draudzes loceklis, viņa pienākumi un tiesības
 - 4.1.2. Draudzes padome
 - 4.1.3. Draudzes valde
 - 4.2. Iecirknis
 - 4.2.1. Prāvests
 - 4.3. Diecēze
 - 4.4. LELB vadības un pārvaldes institūcijas
 - 4.4.1. Kapituls
 - 4.4.2. Virsvalde
 - 4.4.3. Bīskapu kolēģija
 - 4.5. Latvijas Sinode
5. nodaļa LELB PĀRĒJĀS LIETAS
 - 5.1. Konferences un konventi
 - 5.2. Vizitācijas
 - 5.3. Revidenti
 - 5.4. LELB īpašums
6. nodaļa VĀCU NODAĻA

PĀREJAS NOTEIKUMI

LATVIJAS EVAŅĢĒLISKI LUTERISKĀS BAZNĪCAS SATVERSMES PREAMBULA

Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca ir celta uz apustuļu un praviešu pamata, kur stūra akmens ir Kristus Jēzus. Tās pamats, likums un mēraukla ir Vecās un Jaunās Derības grāmatas, jo tās ir paties un uzticams Trīsvienīgā Dieva vārds, kurā Viņš uz mums runā un pie mums darbojas ar likumu un evaņģēliju, tiesu un žēlastību.

Latvija evaņģēliski luteriskās Baznīcas mācībai un dzīvei saistoša kopības izpausme, kurā parādās Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas vienprātība un norobežošanās no herēzēm un shizmām, ir no senbaznīcas mantotās Apustuļu, Nikejas-Konstantinopoles un Atanasija ticības apliecības, kā arī reformācijas ticības apliecības, kas apkopotas “Liber Concordiae”.

Uz šī negrozāmā pamata stāvēdama un paļaudamās uz Dieva žēlastību, Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca grib paklausīt Kristus pavēlei būt par Viņa liecinieci un sludināt evaņģēliju visai radībai, ar Dieva Vārdu un Sakramentiem kalpot Kristus Miesas uzcelšanai un vienībai un pulcināt izredzētu cilti, ķēnišķīgus priesterus, svētu tautu un Dieva īpašumu, lai mīlestībā un savstarpējā sadraudzībā paustu Tā darbus, kas mūs aicinājis no tumsas savā brīnišķīgajā gaismā. Šī no Dieva saņemtā uzdevuma piepildīšanai Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca pieņem šo Satversmi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1. 2016. gada 3. jūnijā)

1. nodaļa

IEVADS

1.1. Satversmē lietotie termini

1. Satversmē ir lietoti šādi termini:

1) *Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca, turpmāk tekstā – LELB;*

Garīdznieki:

2) *Bīskaps – bīskapa amatā iesvētīts diecēzes vadītājs un pārraugis;*

3) *Arhibīskaps – Rīgas arhidiecēzes bīskaps, LELB vadītājs un pārraugis;*

4) *Prāvests – mācītājs, kurš ir iecirkņa vadītājs un iecirkņa garīgo darbinieku un draudžu tuvākais priekšnieks un padomdevējs;*

5) *Mācītājs – ordinēts garīdznieks mācītāja vai palīgmācītāja pakāpē, kurš iekļauts LELB mācītāju sarakstā;*

6) *Draudzes mācītājs – mācītājs, kurš atbilstoši noteiktajai kārtībai apstiprināts kalpošanai draudzē;*

7) *Virsmācītājs – vadošais mācītājs draudzē, kurā kalpo vairāki mācītāji;*

7.¹) *Diecēzes kapituls – diecēzes vadības institūcija, kurā ietilpst diecēzes bīskaps, bīskapi, dekāni un prāvesti;*

8) *Dekāns – diecēzes katedrāles mācītājs (virsmācītājs);*

Locekli:

9) *LELB loceklis – LELB kristīta vai uzņemta persona, kas nav no tās izstājusies vai izslēgta;*

10) *Draudzes loceklis – kristīts un draudzē reģistrēts LELB loceklis. Neordinētus draudzes locekļus sauc par lajiem.*

- 10¹) iesvētīts draudzes loceklis – iesvētīts un draudzē reģistrēts LELB loceklis;
10²) balsstiesīgs draudzes loceklis – pilngadīgs iesvētīts draudzes loceklis, kurš vismaz 1 (vienu) gadu ir reģistrēts draudzē, vismaz 1 (vienu) reizi gadā savā draudzē ir saņēmis Svēto vakarēdienu un samaksājis ikgadējo ziedojumu;

Struktūrvienības:

- 11) Draudze – noteiktā kārtībā reģistrēta LELB piederīga vietējā ticīgo kopa, kas savā teritorijā īsteno LELB klātbūtni un veic tās misiju;
11¹) Vācu draudze – draudze, kas ietilpst Vācu nodaļā;
12) Iecirknis – LELB teritoriāla vienība, ko vada un pārrauga prāvests;
13) Diecēze – bīskapa pārraudzības apgabals;
13¹) Vācu nodaļa – atsevišķu vācu draudžu izveidota organizatoriskās struktūras vienība, kas darbojas saskaņā ar Satversmes 6. nodaļu, ar atsevišķu pārvaldības kārtību un pārvaldes institūciju;

Institūcijas:

- 14) Latvijas Sinode – LELB amatpersonu sapulce, kas sastāv no bīskapiem, draudžu mācītājiem, Virsvaldes locekļiem un visu draudžu pārstāvjiem;
15) Bīskapu kolēģija – LELB bīskapu koleģiāla vadības un pārraudzības institūcija;
16) Virsvalde – iecirkņu sapulču un Kapitula ievēlēta Sinodes izpildinstitūcija;
17) Kapituls – vadības institūcija Virsvaldes sastāvā, kurā ietilpst LELB bīskapi, prāvesti un dekāni;
17¹) Diecēzes kapituls – diecēzes vadības institūcija, kurā ietilpst diecēzes bīskaps, bīskapi, dekāni un prāvesti.
18) Draudzes padome – vēlēta draudzes lēmēj institūcija;
19) Draudzes valde – vēlēta draudzes padomes izpildinstitūcija;

Amatpersonas:

- 20) LELB garīgie darbinieki – bīskapi, prāvesti, mācītāji, palīgmācītāji un neordinētie garīgie darbinieki;
21) LELB amatpersonas – arhibīskaps, bīskapi, prāvesti, mācītāji, palīgmācītāji, mācītāja pienākumu izpildītāji, Latvijas Sinodes dalībnieki, Virsvaldes locekļi, Baznīcas revidenti;
21¹) Virsvaldes sekretārs – Virsvaldē par Virsvaldes sekretāru ievēlēta amatpersona, kurai ir tiesības pārstāvēt LELB;
22) Draudzes amatpersonas – draudzes padomes un valdes locekļi, revidenti un draudzes pārvaldes komisijas locekļi;
23) Revidenti – vēlētas amatpersonas, kas savas kompetences ietvaros pārbauda draudzes vai Virsvaldes un diecēžu finansiāli saimniecisko darbību;

LELB noteikumi:

- 24) Baznīcas noteikumi – Latvijas Sinodes pieņemti noteikumi;
25) Virsvaldes noteikumi – Virsvaldes pieņemti noteikumi;

Citi:

- 26) klosteris – vīriešu vai sieviešu kopiena, kuras dzīves kārtību nosaka klostera regula;
27) brālība vai māsu kopiena – garīdznieku un/vai laju apvienība, kas pulcējas kopīgā dažādu baznīcas uzdevumu sasniegšanā un vienojas dažādai kalpošanai baznīcā (karitatīva kalpošana, izglītība u.tml.). Brālībai vai māsu kopienai saskaņā ar regulu ir ievēlēts vai iecelts vadītājs, kurš ir pakļauts diecēzes bīskapam vai arhibīskapam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā; ar LELB 28. Sinodes lēmumiem Nr. 1., 5.2., 2021. gada 6. augustā, ar LELB ārkārtas 29. Sinodes lēmumu Nr.1, 2022.gada 29.oktobrī) (1.)

1.2. Vispārējie noteikumi

2. Ja konkrētos gadījumos šajā Satversmē nav noteikts citādi, tad ikviena saskaņā ar šo Satversmi sasaukta sapulce ir pilntiesīga neatkarīgi no sanākušo locekļu skaita. Uzaicinātiem jābūt visiem dalībniekiem. Ja sapulcē piedalās visi sapulces dalībnieki, tā ir pilntiesīga neatkarīgi no sapulces sasaukšanas kārtības. (8.)
3. Ja konkrētos gadījumos šajā Satversmē nav noteikts citādi, sapulču lēmumi ir pieņemti un vēlēšanas notikušas, ja sasniegts nodoto balsu vienkāršs vairākums. Sapulces dalībnieki, kas balsošanā ir atturējušies vai nav piedalījušies balsošanā, balsošanas rezultātu nevar ietekmēt – balsošanas rezultātu nosaka tikai “par” un “pret” balsis. Balsīm līdzīgi daloties, jautājums vēlreiz pārrunājams un tad balsojams no jauna. Ja arī otro reizi balsis dalās līdzīgi, tad izšķirošā ir sapulces vadītāja balss. Vēlēšanas vienmēr izdarāmas ar aizklātu balsošanu, bet lēmumi pieņemami ar atklātu balsošanu, izņemot lēmumus personīgās lietās, kā arī citos jautājumos, ja 1/3 no klātesošiem prasa aizklātu balsošanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā; ar LELB 28. Sinodes lēmumiem Nr. 1., 5.2., 2021. gada 6. augustā) (9.)
4. Sapulces dalībniekam nav tiesību piedalīties balsošanā, ja tiek pieņemts lēmums, kura pieņemšanā šis sapulces dalībnieks ir personiski ieinteresēts, izņemot Satversmes 68. pantā minētos balsojumus. (10.)
5. Ieinteresētās personas Baznīcas institūciju lēmumu var pārsūdzēt nākamajā augstākā instancē 14 dienu laikā no lēmuma pieņemšanas vai pasludināšanas dienas, ja konkrētos lēmumos nav noteikts citādi. (11.)
6. LELB ordinētie garīgie darbinieki, kā arī visi Dieva Vārda sludinātāji un skolotāji, stājoties amatā, dod svinīgu, ar savu parakstu apstiprinātu solījumu, ka viņi nemācīs un nesludinās neko, kas runātu pretī Svētajiem Rakstiem un LELB mācībai un lēmumiem, un kopā ar visām citām LELB amatpersonām ievēros Baznīcas noteikumus un disciplīnu, un ar savu dzīvi dos labu kristīgu priekšzīmi draudzes locekļiem. (12.)
7. LELB un draudzes amatpersonas bauda ne vien visas draudzes locekļu tiesības, bet arī sevišķas tiesības, ko piešķir viņu amats, šīs Satversmes un Baznīcas noteikumi. (13.)
8. Vajadzības gadījumā LELB institūcijas var pieaicināt uz nenoteiktu laiku bez balsstiesībām to darbā piedalīties personas, kas nav to locekļi. (14.)
9. Arhibīskapam ir tiesības sasaukt un vadīt visas sapulces un sēdes LELB, diecēzes bīskapam savā diecēzē, prāvestam savā iecirknī, draudzes mācītājam savā draudzē, kā arī tajās piedalīties. (15.)
10. Visām LELB institūcijām savā kompetencē esošu dažādu jautājumu apspriešanai un uzdevumu veikšanai ir tiesības izveidot komisijas, kurās var uzaicināt personas pēc šo institūciju izvēles. LELB darba nozaru komisijas darbojas saskaņā ar Virsvaldes noteikumiem “Virsvaldes kārtības rullis”.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (156.)

2. nodaļa

LELB KOPUMĀ

11. LELB darbības mērķis ir skaidri pasludināt Dieva Vārdu, Bauslību un Evaņģēliju, un pārvaldīt Sakramentus atbilstoši Kristus iestādījumam, garīgi aprūpēt evaņģēliski luteriskai ticībai piederīgos, aizstāvēt un veicināt kristīgas vērtības visā sabiedrībā. LELB uzdevums ir kalpot Kristus Baznīcas augšanai un vienībai, jo īpaši Latvijā.
LELB darbības teritorija ir Latvijas Republika, kā arī ārvalstis.
LELB vadība atrodas Mazā Pils ielā 4, Rīgā, LV-1050. Grozījumus šajā pantā par LELB vadības adreses maiņu ir tiesības pieņemt Virsvaldei.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā, ar LELB ārkārtas 29. Sinodes lēmumu Nr.1, 2022.gada 29.oktobrī) (4.)
12. LELB veido viena vai vairākas diecēzes, kuras apvieno tās teritorijas draudzēs reģistrētus draudžu locekļus. Diecēzes iedalītas iecirkņos. Iecirkņi ir iedalīti draudzēs.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (3.)
13. LELB draudzes savstarpēji atrodas Dieva Vārda sludināšanas un Sakramentu kopībā. (5.)
14. LELB darbojas saskaņā ar šo Satversmi, ievērojot Latvijas Republikas Satversmi un likumus. (2.)
15. LELB savā darbībā un pārvaldē ir neatkarīga. (6.)
16. LELB un tās draudzēm, kā arī to dibinātām iestādēm var būt juridiskas personas statuss. (7.)
17. LELB var pastāvēt klosteri un brālības vai māsu kopienas, kas darbojas saskaņā ar savu regulu/nolikumu, ko apstiprina bīskapa kolēģija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (7.¹)

3. nodaļa

LELB GARĪGIE DRBINIEKI

3.1. Ordinētie darbinieki

3.1.1 Diecēzes bīskaps

18. Diecēzes bīskaps ir diecēzes garīgais vadītājs, kurš apustuliskā pēctecībā ar roku uzlikšanu saskaņā ar LELB kārtību ir saņēmis uzdevumu un pilnvaru simbolizēt, sargāt un uzturēt apustuliskās ticības pēctecību un LELB vienību, kā arī kalpot misijas uzdevuma turpināšanai un salīdzināšanas amata tālāk nodošanai. (110.)
19. Diecēzes bīskaps ir savas diecēzes mācītāju garīgais vadītājs, dvēseļkopējs un gans. (111.)

20. Diecēzes bīskapa konsekrācijai jānotiek arhibīskapa katedrālē 6 (sešu) mēnešu laikā pēc ievēlēšanas amatā. (112.)
21. Diecēzes bīskapa svinīgā ienākšana katedrālē notiek 2 (divu) mēnešu laikā pēc konsekrācijas. Pārejot no vienas diecēzes uz otru, bīskapa svinīgā ienākšana notiek 2 (divu) mēnešu laikā pēc ievēlēšanas. (113.)
22. Diecēzes bīskaps sava garīgā amata īstenošanā pilnvaras saņem no arhibīskapa saskaņā ar Satversmes 25. un 26. pantu un šo pilnvaru ietvaros, savu garīgo amatu īstenojot, ir patstāvīgs. Diecēzes bīskaps darbojas arhibīskapa pārraudzībā. Diecēzes bīskaps pārstāv LELB savā diecēzē un savu diecēzi LELB.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (114.)
23. Diecēzes bīskaps ir diecēzes katedrāles vecākais garīdznieks, kuram ir tiesības iecelt katedrāles dekānu. Ja katedrālē ir vairāki mācītāji, dekāns ir virsmācītājs. (115.)
24. Diecēzes bīskapa neatņemamās tiesības un uzdevums ir rūpēties par LELB vienību, pieaugšanu ticībā un mīlestībā, lai diecēzes draudzēs saskaņā ar LELB mācību skaidri tiktu pasludināts Evaņģēlijs un pareizi pārvaldīti Sakramenti; uzturēt LELB dzīves apustuliskumu savā diecēzē, noraidīt maldu mācības. (116.)
25. Citas diecēzes bīskapa tiesības un uzdevumus diecēzes bīskapam attiecībā uz savu diecēzi pilnā vai daļējā apmērā deleģē arhibīskaps, un tie ir:
- 1) ordinēt mācītājus savā diecēzē;
 - 2) iecelt diecēzes prāvestus no iecirkņu sapulču izvirzītajiem kandidātiem un ievest viņus amatā;
 - 3) vizitēt diecēzes draudzes to garīgās dzīves celsmei;
 - 4) piedalīties LELB attīstības stratēģijas veidošanā un īstenot to savā diecēzē;
 - 5) plānot, vadīt, pārraudzīt un analizēt mācītāju kalpošanu draudzēs un LELB iecirkņos diecēzē;
 - 6) dot rīkojumus un uzdevumus garīgajiem darbiniekiem un draudžu amatpersonām diecēzē;
 - 7) izteikt diecēzes mācītājiem un prāvestiem brīdinājumu par neatbilstību amatam, pazemināt amatā, atstādināt no amata pienākumu pildīšanas un ierosināt bīskapu kolēģijai lemt par mācītāja amata un tiesību atņemšanu;
 - 8) lemt par diecēzes iespiedizdevumu izdošanu;
 - 9) sagatavot un iesniegt priekšlikumus Latvijas Sinodei;
 - 10) saskaņā ar Baznīcas noteikumiem nozīmēt amatā draudžu mācītājus;
 - 11) mainīt kalpošanas vietu palīgmācītājiem un mācītāja vietas izpildītājiem.
 - 12) izslēgt no LELB. (117.)
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā)
26. Arhibīskapam ir tiesības noteikt diecēzes bīskapam vēl citas tiesības un uzdevumus. (118.)
27. Bīskapam ir jā rūpējas par visiem kristiešiem, kuri ir uzticēti viņa gādībai, neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma vai tautības, savā aprūpē un lūgšanās ietverot arī tos, kuri ir atmetuši kristietības praktizēšanu. (119.)
28. Dieva noliedzējus un Dieva vārda, sakramentu, Baznīcas zaimotājus un nicinātājus, kā arī personas, kas dzīvo Kristus draudzei piedauzīgu, netikumisku vai noziedzīgu dzīvi, un pēc rakstiska diecēzes bīskapa brīdinājuma nelabojas, var ar diecēzes bīskapa lēmumu no LELB

un draudzes izslēgt, kamēr tie atgriežas. Izslēgšanu no LELB un draudzes ierosina draudzes mācītājs un iecirkņa prāvests vai diecēzes bīskaps. Lēmums par izslēgšanu no LELB un draudzes nav pārsūdzams. Ja persona vēlas atjaunot savu piederību LELB un draudzei, viņai ir jāvērsas pie attiecīgās diecēzes bīskapa. (120.)

29. Diecēzes bīskaps veido un uztur ekumeniskās attiecības savas diecēzes robežās. (121.)

30. Diecēzes bīskapa palīgi un padomdevēji ir diecēzes prāvesti. (122.)

31. Diecēzes bīskapa patstāvīgā dzīvesvieta ir diecēzes katedrāles pilsētā saskaņā ar Virsvaldes noteikumiem. (123.)

32. Diecēzes bīskaps pilda savus amata pienākumus līdz 70 gadu vecumam. Sinode var aicināt viņu turpināt veikt bīskapa pienākumus diecēzē. Bīskaps var doties emeritūrā, sasniedzot 65 gadu vecumu. Emeritēts bīskaps savus pienākumus var pildīt bīskapa vai arhibīskapa uzdevumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (124.)

33. Diecēzes bīskaps var atteikties no sava amata pienākumiem un doties priekšlaicīgā emeritūrā tādu apstākļu dēļ, kurus par svarīgiem uzskata Bīskapu kolēģija un to apstiprina Latvijas Sinode.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (125.)

34. Diecēzes bīskapu var atcelt no amata Latvijas Sinode gadījumos, kad ar Kapitula lēmumu ir konstatēts, ka bīskaps savā darbībā noliedz LELB mācību, kas šīs Satversmes preambulā ir noteikta par LELB pamatu vai neievēro LELB Satversmē un LELB noteikumos "Par Mācītāju kalpošanu" noteiktās prasības. Bīskapa atcelšanu ierosina Kapituls. Šādu Kapitula sēdi var sasaukt arī pēc 1/3 daļas prāvestu ierosinājuma. Kapitulam ir jāuzklausā bīskapa viedoklis, bet sēdes vadīšanā un jautājuma izlemšanā viņš nepiedalās. Pēc bīskapa viedokļa uzklaušanās sēde bīskapam ir jāatstāj.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (126.)

35. Arhibīskaps ir Rīgas arhidiecēzes bīskaps. (127.)

36. Arhibīskapa īpašie uzdevumi ir:

- 1) pārstāvēt LELB un tās vienību;
- 2) atklāt Latvijas Sinodi un vadīt Bīskapu kolēģiju;
- 3) konsekret bīskapus;
- 4) pārstāvēt LELB attiecībās ar valsti, ekumeniskajās un starptautiskajās attiecībās;
- 5) izteikties LELB vārdā. (128.)

37. Arhibīskaps var apmeklēt visu diecēžu draudzes ar mērķi paust LELB vienotību. (129.)

38. Bīskaps savā diecēzē var iecelt palīgbīskapu, kurš savu amatu veic bīskapa vadībā. Bīskapam atstājot amatu, kā arī viņa nāves gadījumā, palīgbīskaps atkāpjas no amata pienākuma pildīšanas. (99.b)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā)

3.1.2. Mācītājs

39. Mācītājs ir atbilstoši LELB kārtībai aicināts un ordinēts LELB darbinieks (130.)

40. Mācītāja uzdevums ir Dieva Vārda sludināšana, Sakramentu pārvaldīšana saskaņā ar Svētajiem Rakstiem, Kristus iestādījumu un LELB mācību, kā arī draudzes garīga vadīšana un visas draudzes darbības pārraudzīšana. Viņš vada, organizē, koordinē, plāno un motivē draudzes garīgo dzīvi. (131.)
41. Mācītājs par savu darbību ir atbildīgs arhibīskapa, diecēzes bīskapa un iecirkņa prāvesta priekšā. (132.)
42. Saskaņā ar LELB mācību, kas šīs Satversmes preambulā ir noteikta par LELB pamatu, ordināciju garīdznieka amatā var lūgt vīrietis, kurš ir saņēmis Dieva un Baznīcas aicinājumu, un atbilstoši LELB kārtībai sagatavots amatam. Pieteikšanās kārtību, eksamināciju un ordināciju nosaka LELB noteikumi. Lēmumu par ordināciju pieņem bīskapu kolēģija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (133.)
43. Draudzes mācītājs ir draudzes padomes un valdes loceklis, piedalās to sēdēs un draudzes sapulcē. (136.)
44. Ja draudzē ir vairāki mācītāji, viens no tiem ir virsmācītājs, kurš vada visu draudzes garīgo darbu un draudzes pārējo mācītāju un garīgo darbinieku darbību. Virsmācītāju ievēl draudzes padome. Virsmācītāju apstiprina diecēzes bīskaps. Evaņģēlija pasludināšanā un Sakramentu pārvaldīšanā draudzes mācītāji ir vienlīdzīgi. Draudzes mācītājiem sava kalpošana jāveic brālīgā sadraudzībā un jārūpējas, lai viņu kalpošana draudzi stiprina un ceļ. Amata pienākumu sadalījumu nosaka virsmācītājs. (137.)
45. Mācītājiem ir jākopj savstarpēja sadraudzība. Viņi ir aicināti cits citam sniegt padomu un palīdzību jautājumos, kas skar mācību, kalpošanu un dzīvi. (138.)
46. Mācītājam ir aizliegts izpaust grēksūdzes un dvēselkopšanas sarunas saturu. (139.)
47. Citus draudzes mācītāja pienākumus un viņa attiecības ar draudzes un LELB institūcijām nosaka Baznīcas noteikumi. (140.)
48. Mācītāju emeritēšanās kārtību nosaka Virsvaldes noteikumi. Draudzes mācītājs var atteikties no draudzes mācītāja pienākumu pildīšanas tādu apstākļu dēļ, kurus par svarīgiem uzskata bīskaps. (141)
49. Mācītājam var atņemt garīgo amatu gadījumos, ko paredz šīs Satversmes 120. pants. (142.)
50. Pēc ordinācijas mācītājs kalpo palīgmācītāja pakāpē diecēzes bīskapa rīcībā un LELB iecirkņa prāvesta pakļautībā. Lēmumu par pilnu mācītāja tiesību piešķiršanu pieņem diecēzes bīskaps. Lēmumu par pilnu mācītāja tiesību piešķiršanu var pieņemt Bīskapu kolēģija līdz ar lēmumu par ordināciju. Pēc mācītāja pilnas pakāpes piešķiršanas mācītājs iegūst visas LELB Satversmē paredzētās mācītāja tiesības.
Lai draudzes nepaliktu uz ilgāku laiku bez garīgas aprūpes, kad tām citādi nav iespējams atrast mācītāju, Bīskapu kolēģija var ļaut ordinēt kalpošanai šajā draudzē kandidātus ar zemāku vispārēju un teoloģisku izglītību. Viņiem jābūt pietiekami sagatavotiem draudzes garīgās aprūpes darbam un spējīgiem sludināt Dieva Vārdu. Šādi garīdznieki tiek saukti par palīgmācītājiem. Diecēzes bīskaps palīgmācītājiem var piešķirt mācītāja amata pakāpi, ja viņi parādījuši ne mazāk kā piecus gadus ilgu nevainojamu kalpošanu un šai laikā pastāvīgi ir papildinājuši savu izglītību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (134.)

51. Palīgmācītājam nav tiesību tikt ievestam draudzes mācītāja amatā un tikt ievēlētam LELB amatos kā mācītājam, izņemot amatus draudzes padomē un valdē. (135.)

3.2. Neordinētie garīgie darbinieki

52. LELB neordinētie garīgie darbinieki ir amatā iesvētīti draudzes mācītāja pienākumu izpildītāji, un citi darbinieki saskaņā ar Virsvaldes noteikumiem. Viņu pakļautību, tiesības, uzdevumus un pienākumus nosaka Virsvaldes noteikumi. (143.)

4. nodaļa

LELB STRUKTŪRA

4.1. Draudze

53. Draudzes uzdevumi ir pasludināt Dieva Vārdu un svinēt Sakramentus; regulāri noturēt dievkalpojumus; gādāt, lai jaunatne tiktu sagatavota iesvētei; rūpēties, lai cilvēki atrastu garīgu stiprinājumu un iepriecinājumu un pieaugtu ticībā un svētdzīvē; veikt diakonijas un misijas darbu; sniegt kristīgas izglītības iespējas; piedalīties LELB kopīgos pasākumos un kristīgas sadraudzības veicināšanā; dot labu kristīgu priekšzīmi sabiedrībā. (16.)

54. Draudzes darbojas saskaņā ar nolikumu, ko izstrādā Virsvalde un apstiprina un groza Sinode. *(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (17.)*

55. Jaunas draudzes apstiprina un pastāvošās daļa vai apvieno Kapituls saskaņā ar draudzes sapulces lēmumu, ņemot vērā prāvesta atzinumu. (18.)

56. Draudzes pienākums un atbildība ir uzturēt savu mācītāju vai mācītājus un dot draudzes garīgam darbam nepieciešamo nodrošinājumu, kura minimālo apmēru ir noteikusi Virsvalde. Ja draudze nav spējīga viena šos pienākumus veikt, tā var ar prāvesta atļauju sadarboties ar citu draudzi vai Virsvaldi. Tādā gadījumā vienošanos starp attiecīgajām draudzēm vai Virsvaldi apstiprina prāvests un Virsvalde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (19.)

57. Draudze piedalās LELB dzīvē un kalpošanā un dod tai nepieciešamos līdzekļus saskaņā ar Latvijas Sinodes lēmumiem. (20.)

4.1.1. LELB un draudzes loceklis, viņa pienākumi un tiesības

58. LELB loceklis ir LELB esošajā kārtībā kristīta vai uzņemta persona. Kristīts bērns pieder pie draudzes, kurā reģistrēts vismaz viens no viņa vecākiem vai aizbildņiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (21.)

59. *Izslēgts ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (22.)*

60. Pārejot uz citu LELB draudzi, iesvētīts draudzes loceklis no iepriekšējās draudzes saņem un jaunajā draudzē iesniedz izziņu par draudzes piederību un samaksātu ikgadējo ziedojumu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (23.)
61. Katrs draudzes loceklis var būt reģistrēts vienā LELB draudzē. (24.)
62. Draudzes loceklim vēlams piederēt draudzei, kas atrodas viņa dzīvesvietas tuvumā. (25.)
63. Bērnībā kristīto pilngadību sasniegušo draudzes locekļu pienākums ir saskaņā ar LELB pastāvošo kārtību iesvētīties.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (26.)
64. Baznīcas (LELB) loceklim ir šādi pienākumi: veidot savu ticības izpratni saskaņā ar LELB mācību un dzīvot Kristu apliecinošu dzīvi, apmeklēt draudzes dievkalpojumus un lietot Svētos Sakramentus, ziedot draudzes darbam, ievērot draudzes kārtību, izpildīt LELB noteikumus un priekšrakstus, bez svarīga iemesla neatteikties no amata, kurā ievēlēts, šo amatu godīgi izpildīt. Vecāku īpašs uzdevums ir vest pie kristības un kristīgi audzināt savus bērnus, sekmēt viņu iesvētības
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (27.)
65. Draudzes loceklim ir tiesības: vērsties pie draudzes mācītāja savās garīgajās vajadzībās, slimības, trūkuma un nespēka gadījumā saņemt materiālu pabalstu, ciktāl draudzes līdzekļi to atļauj; piedalīties draudzes sapulcē, vēlēt un tikt ievēlētam LELB amatam, tikt laulātam, kļūt par krustvecāku, tikt kristīgi izvadītam. (28.)
66. Draudzes locekļus, kuri izraisījuši darbības, kas grauj mieru un satiecību draudzē, un pēc rakstiska brīdinājuma nav labojušies, ar draudzes mācītāja un attiecīgā iecirkņa prāvesta kopīgu lēmumu var izslēgt no draudzes. Izslēgtie var mēneša laikā lēmumu pārsūdzēt diecēzes bīskapam. (29.)
67. Iesvētītie draudzes locekļi, kuri vismaz reizi gadā nav saņēmuši Svēto vakarēdienu un 2 (divus) gadus pēc kārtas nav maksājuši noteiktos ziedojumus draudzes un LELB kopīgajām vajadzībām, uzskatāmi par tādiem, kas izstājušies no draudzes. LELB loceklis no LELB draudzes var izstāties individuāli, iesniedzot draudzes vadības institūcijai vai mācītājam personisku rakstisku paziņojumu. Ja persona vēlas atjaunot piederību LELB un kļūt par LELB draudzes locekli, šai personai ir jāvērsas pie attiecīgās draudzes mācītāja. Pāriet citā draudzē var saskaņā ar šīs Satversmes 59. un 60. pantu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā; ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (30.)

4.1.2. Draudzes sapulce un padome

68. Draudzes sapulce ir draudzes augstākā lēmēj institūcija. Draudzes sapulci var sasaukt draudzes padome, draudzes valde, draudzes mācītājs, iecirkņa prāvests, diecēzes bīskaps un arhibīskaps. Draudzes sapulce tiek sasaukta ne retāk kā vienu reizi gadā. Draudzes sapulces tiesības, pienākumi un uzdevumi ir:
- 1) pēc Kapitula lēmuma pieņemt lēmumu par draudzes dibināšanu;
 - 2) apstiprināt draudzes nolikumu atbilstoši LELB Sinodē pieņemtajai redakcijai;
 - 3) ievēlēt draudzes padomi un revidentus;
 - 4) noklausīties draudzes amatpersonu ziņojumus par garīgo un saimniecisko stāvokli draudzē;

5) atbilstoši savai kompetencei lemt par citiem darba kārtības jautājumiem, kas nav pretrunā ar LELB noteikumiem, un kurus ir ierosinājusi draudzes padome, valde vai LELB amatpersonas, kas ir tiesīgas sasaukt draudzes sapulci;

6) atbilstoši prāvesta atzinumam lemt par draudzes reorganizāciju (apvienošanos ar citu LELB draudzi, draudzes pievienošanos citai LELB draudzei vai sadalīšanos), par ko galīgo lēmumu pieņem Kapituls. Reorganizācijas gadījumā draudzes sapulce pieņem lēmumu par īpašuma nodošanu reorganizētajai draudzei vai LELB;

7) lemt par darbības izbeigšanu, atjaunošanu un likvidāciju.

Piezīme. Draudzes sapulcei nav tiesības lemt par draudzes izstāšanos no LELB. LELB loceklis no LELB var izstāties individuāli, iesniedzot draudzes vadības institūcijai vai mācītājam personisku rakstisku paziņojumu, vai zaudē piederību Satversmes 67. pantā norādītajā gadījumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā.; ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā)

68.¹ Draudzes sapulce ievēl 10-30 draudzes padomes locekļus un, ja nepieciešams, līdz 10 draudzes padomes locekļu kandidātus. Īpašos gadījumos iecirkņa prāvests var atļaut draudzes sapulcei ievēlēt padomē 5-9 locekļus vai arī vairākām draudzēm ievēlēt kopīgu padomi, kurā ir pārstāvji no visām šīm draudzēm, saglabājot katras draudzes juridiskās personas statusu. Draudzēs, kurās draudzes mācītājs ir prāvests, šādu atļauju dod diecēzes bīskaps.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (31.)

69. Balsstiesīgi ir visi pilngadīgie draudzes locekļi, kuri vismaz 1 (vienu) gadu ir reģistrēti draudzē un samaksājuši ikgadējo ziedojumu. (32.)

70. Ievēlamo draudzes amatpersonu kandidātu sarakstā uzņemami tikai balsstiesīgi draudzes locekļi, kuriem draudzē ir laba slava, kuri mīl Baznīcu un regulāri piedalās draudzes dievkalpojumos, un saņem Svēto Vakarēdienu, kā arī pilda LELB Satversmes 64. panta prasības. Šīs prasības ir izvirzāmas arī draudzes pārvaldes komisijas locekļiem atbilstoši LELB noteikumiem. Gadījumos, kad kādam 69. panta nosacījumiem atbilstošam draudzes loceklim ir liegtas tiesības kandidēt, izskata iecirkņa prāvests līdz draudzes padomes vēlēšanām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 06.08.2021.) (33.)

71. Gadījumos, ja kāds draudzes padomes loceklis vai revidents ir nomiris vai no draudzes padomes izstājies vai izslēgts, draudzes padomes locekļa vietu ieņem kāds no draudzes padomes vēlēšanās ievēlētajiem draudzes padomes locekļu kandidātiem. Ja draudzes padomes locekļu vai revidents skaits kļūst mazāks par draudzes sapulces noteikto un nav kandidātu, ko uzņemt draudzes padomes vai revidentu sastāvā 2 (divu) mēnešu laikā jānotiek draudzes padomes vai revidentu ārkārtas vēlēšanām. Šajā pantā minētajos, citos Satversmē un normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos, lai draudze nepaliktu bez vadības, Kapituls, Diecēzes kapituls var iecelt draudzes pārvaldes komisiju ar termiņu līdz 1 (vienam) gadam. Komisijas sastāvu iesaka prāvests saziņā ar draudzes mācītāju. Līdz komisijas darbības termiņa beigām draudzei ir jāievēl jauna draudzes padome.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā.; ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (34.)

72. Draudzes mācītājs vai mācītāji ir draudzes padomes un valdes balsstiesīgi locekļi. (35)

73. Draudzes padome pirmajā sēdē uz draudzes padomes termiņu ievēl no sava vidus draudzes priekšnieku un draudzes valdi. Draudzes padome var valdē ievēlēt balsstiesīgus draudzes locekļus, kuri nav draudzes padomē.

Piezīme.

Draudzēm, kurām pieder kopīgi nekustamie īpašumi vai ir kopīgs mācītājs, to padomes var ievēlēt arī kopīgu valdi un kopīgās valdes locekļu skaitu pavairot vai, ievēlējusies katra savu valdi, var iecelt īpašu komisiju kopīgo jautājumu kārtošanai. (36.)

74. Draudzes padomei bez iepriekšminētā ir vēl šādas tiesības un pienākumi:

- 1) rūpēties, lai draudzē notiktu dievkalpojumi ar Svēto Vakarēdienu;
 - 2) apspriest un izlemt draudzes dzīves jautājumus;
 - 3) ierosināt un iepriekš apspriest LELB dzīves jautājumus, kuru galīgā izlemšana pieder citām LELB institūcijām;
 - 4) saskaņā ar Baznīcas noteikumiem ievēlēt draudzes mācītāju, ja Kapituls ir izsludinājis draudzes mācītāja vēlēšanas;
 - 5) noteikt draudzes mācītājam algu un organizēt draudzes mācītāja ievēšanu amatā;
 - 6) rūpēties par draudzes diakonijas un misijas darbu, mūzikas dzīvi, bērnu un jauniešu darbu un citām draudzes darba nozarēm;
 - 7) rūpēties, lai draudzes darbība atbilstu LELB mērķiem un uzdevumiem un lai tajā tiktu ievērotas LELB Satversmes un LELB noteikumu prasības;
 - 8) pārvaldīt un apsaimniekot draudzes nekustamo īpašumu atbilstoši šīs Satversmes 3. nodaļas prasībām; noteikt draudzes īpašumu lietošanas un pārvaldīšanas kārtību;
 - 9) apstiprināt draudzes budžetu un gada pārskatu;
 - 10) noteikt ikgadējos ziedojumus un ziedojumus īpašām vajadzībām draudzei;
 - 11) iecelt un atlaist draudzes diakonijas vadītāju, bērnu un jauniešu darba vadītājus, pērminderus un citus draudzes darbiniekus, vajadzības gadījumā nosakot viņiem algu;
 - 12) iecelt un atlaist Baznīcas mūziķus un noteikt viņu atalgojumu;
 - 13) izvērtēt valdes locekļu darbību un vajadzības gadījumā iesniegt sūdzību iecirkņa prāvestam; ziņot prāvestam par viņa kompetencē esošiem jautājumiem draudzē;
 - 14) ievēlēt draudzes delegātu (delegātus) iecirkņa sapulcei, diecēzes sapulcei un Latvijas Sinodei;
 - 15) lemt par draudzes sapulces sasaukšanu;
 - 16) izvirzīt kandidātu laju ievēlēšanai Virsvaldē.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā)
(37.)

75. Pieņemot šīs Satversmes 74. panta 8. apakšpunktā minētos lēmumus, ir jābūt klāt $\frac{3}{4}$ no draudzes padomes locekļiem, bet ne mazāk par 5 (pieciem) locekļiem. Šie noteikumi attiecas arī uz draudzes pārvaldes komisiju, ja tāda iecelta saskaņā ar šīs Satversmes 80. pantu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (38.)

76. Draudzes padomes sēdi sasauc vismaz 2 (divas) reizes gadā un to vada draudzes mācītājs vai viņa uzdevumā draudzes priekšnieks, vai cits draudzes padomes loceklis. Gadījumos, kad apspriežamas sūdzības par draudzes priekšnieku vai mācītāju vai izvērtējama valdes un tās locekļu darbība, draudzes padome ievēl citu vadītāju. (39.)

77. Draudzes padomes ārkārtas sēdei jānotiek 2 (divu) nedēļu laikā pēc lēmuma, ko pieņem šīs Satversmes 9. pantā minētās amatpersonas, kā arī pēc Virsvaldes rīkojuma vai vismaz puses draudzes padomes locekļu, vai vismaz viena revidenta pieprasījuma. (40.)

78. Draudzes padomei ir tiesības izslēgt padomes locekļus, kuri bez attaisnojoša iemesla nav piedalījušies 3 (trīs) sēdēs pēc kārtas vai ar bezdarbību vai nolaidību kavē draudzes padomes darbu. (41.)
79. Draudzes mācītājam ir tiesības apturēt kāda draudzes padomes lēmuma izpildi un nodot to atpakaļ atkārtotai izskatīšanai. Ja arī atkārtotā lēmuma izpildi draudzes mācītājs aptur, iecirkņa prāvests jautājumu nodod Kapitula izlemšanā. (42.)
80. Iecirkņa prāvestam vai bīskapam ir tiesības ierosināt Kapitulam, Diecēzes kapitulam kādas sava iecirkņa draudzes padomes vai atsevišķu tās locekļu atlaišanu, ja draudzes padome vai tās locekļi traucē LELB un draudzes uzdevumu izpildi. Ja Kapituls, Diecēzes kapituls pieņem lēmumu atlaist draudzes padomi vai draudzes padomes locekļu atlaišanas dēļ tās locekļu skaits ir kļuvis mazāks nekā 5 (pieci), Kapituls, Diecēzes kapituls ieceļ draudzes pārvaldes komisiju ar termiņu līdz 1 (vienam) gadam. Komisijas sastāvu iesaka prāvests saziņā ar draudzes mācītāju. Līdz komisijas darbības termiņa beigām draudzei ir jāievēl jauna draudzes padome.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (43.)

4.1.3. Draudzes valde

81. Draudzes valdes sastāvā jābūt: draudzes mācītājam vai mācītājiem, draudzes valdes priekšniekam, mantzinim. Draudzes priekšnieka un draudzes valdes priekšnieka amati ir savienojami. Draudzes padome pēc vajadzības var ievēlēt valdē draudzes locekļus, kuri nav draudzes padomē, ja tie atbilst Satversmes 69. un 70. pantā noteiktajām draudzes amatpersonām izvirzītajām prasībām. Gadījumos, kad kāds draudzes valdes loceklis ir nomiris vai no amata atkāpies vai atcelts, draudzes padome uz viņa amata laiku ievēl vietā citu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (44.)
82. Draudzes valdes sēdes sasauc pēc vajadzības, un tās vada draudzes mācītājs vai valdes priekšnieks vai draudzes mācītāja uzdevumā cits draudzes valdes loceklis. Sēdes ir pilntiesīgas, ja tajās piedalās draudzes mācītājs vai draudzes valdes priekšnieks un vēl divi draudzes valdes locekļi. (45.)
83. Draudzes valdes ārkārtas sēdēm jānotiek 2 (divu) nedēļu laikā pēc lēmuma, ko pieņem šīs Satversmes 9. pantā minētās attiecīgās amatpersonas, kā arī pēc Virsvaldes rīkojuma vai vismaz 3 (trīs) draudzes valdes locekļu, vai vismaz 1 (viena) revidenta pieprasījuma. (46.)
84. Draudzes valdei ir šādi pienākumi:
- 1) ar savu darbību sekmēt draudzes garīgo aprūpi;
 - 2) izpildīt draudzes padomes lēmumus, kā arī visu LELB augstākstāvošo institūciju attiecīgos lēmumus un rīkojumus, un ierosināt jautājumus apspriešanai un izlemšanai draudzes padomē;
 - 3) saskaņā ar draudzes padomes lēmumiem un šo Satversmi draudzes vārdā slēgt visa veida līgumus un darījumus, reprezentēt draudzi, pārstāvēt draudzi administratīvās un tiesu iestādēs, izsniegt pilnvaras;
 - 4) nodrošināt draudzes mācītāja atalgošanu;
 - 5) veidot un uzturēt LELB un draudzes locekļu sarakstus un metrikas;
 - 6) pieņemt darbā vai aicināt kalpošanā draudzes darbiniekus, izņemot šīs Satversmes 74. panta 11. apakšpunktā minētos;

- 7) atļaut no darba vai kalpošanas draudzes darbiniekus, izņemot šīs Satversmes 74. panta 11. apakšpunktā minētos, vai ierosināt viņu atļaušanu no darba vai kalpošanas, ja lēmums jāpieņem citai LELB vai draudzes institūcijai, iestādei vai organizācijai;
 - 8) sastādīt draudzes budžetu, gada pārskatus un projektus, kas iesniedzami draudzes padomei vai citai augstākstāvošai LELB institūcijai;
 - 9) administrē draudzes finanses;
 - 10) atļaut izmantot baznīcu un citas draudzes ēkas citu personu organizētiem pasākumiem, kas atbilst draudzes un LELB mērķiem. Atļauja var tikt dota tikai ar draudzes mācītāja piekrišanu;
 - 11) draudzes vārdā veikt saraksti;
 - 12) uzturēt kārtībā draudzes arhīvu, pārvaldīt visus draudzes dokumentus, nodrošinot to neierobežotu pieejamību mācītājam, draudzes padomes un valdes locekļiem, kā arī augstākstāvošām LELB institūcijām;
 - 13) ne retāk kā vienu reizi gadā draudzes padomes uzdevumā sasaukt draudzes sapulci un nodrošināt sapulces norisi.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (47.)*

85. Draudzes priekšnieks ir draudzes padomes priekšsēdētājs, kurš darbojas saskaņā ar šo Satversmi, draudzes nolikumu un draudzes padomes un valdes lēmumiem un par savu darbību ir atbildīgs draudzes mācītāja un draudzes padomes priekšā. Draudzes priekšnieka tiesības un uzdevumi ir:

- 1) ar savu darbību sekmēt draudzes garīgo dzīvi;
- 2) apstiprināt ar draudzes zīmogu un parakstīt draudzes dokumentus, līgumus un darījumus saskaņā ar draudzes padomes, valdes, LELB un Virsvaldes lēmumiem. Ja draudzes priekšnieka un draudzes valdes priekšnieka amati nav apvienoti, tad šādas tiesības un uzdevumi ir arī draudzes valdes priekšniekam.
- 3) sadarbībā ar draudzes mācītāju vadīt, organizēt, koordinēt, motivēt un analizēt draudzes padomes darbu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (48.)

86. Draudzes priekšnieks vai draudzes valdes priekšnieks vada, organizē, koordinē un motivē draudzes valdes darbu. Draudzes priekšnieks darbojas saskaņā ar šo Satversmi, draudzes nolikumu, LELB noteikumiem, draudzes padomes un valdes lēmumiem un par savu darbību ir atbildīgs draudzes mācītāja un draudzes padomes un valdes priekšā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (49.)

4.2. Iecirknis

87. Iecirkņa pienākums ir uzturēt prāvestu, kā arī dot prāvestam iecirkņa uzdevumu veikšanai nepieciešamo mantisko nodrošinājumu. (59.)

88. Iecirkņa sapulci sasauc vismaz reizi gadā, un to vada iecirkņa prāvests vai viņa uzdevumā kāds iecirkņa draudžu mācītājs. (60.)

89. Iecirkņa sapulces dalībnieki ir: iecirkņa prāvests un draudžu mācītāji vai mācītāju vietas izpildītāji, draudžu delegāti – draudžu priekšnieki vai viņu vietā citas draudžu padomju pilnvarotas personas. Ja draudzē kalpo vairāki mācītāji, tad šīs draudzes padome ievēl tik delegātus, cik tai ir mācītāju. (61.)

90. Balsstiesības iecirkņa sapulcē ir draudžu delegātiem, kuru draudzes vismaz 1 (vienu) mēnesi pirms sapulces ir nokārtojušas maksājumus iecirknim. Iecirkņa draudzes, kuru delegātiem nav balsstiesību, kā arī uzaicinātie viesi piedalās iecirkņa sapulcē bez tiesībām uzstāties un balsot. Tiesības uzstāties viņiem var piešķirt iecirkņa prāvests. (62.)

91. Iecirkņa sapulces tiesības un uzdevumi ir:

- 1) uzklaušīt, pārrunāt un apstiprināt prāvesta ziņojumu par draudžu stāvokli;
 - 2) uzklaušīt un pārrunāt referātus un draudžu lēmumus par Latvijas Sinodes darba kārtības jautājumiem;
 - 3) lemt jautājumus, ko iecirkņa sapulces apspriešanai nodevusi Virsvalde un Latvijas Sinode;
 - 4) pēc savas izvēles ierosināt un apspriest jautājumus, ko galīgi lemj Virsvalde vai Latvijas Sinode, vai citas LELB institūcijas;
 - 5) lemt, kā uzlabot garīgo aprūpi draudzēs un draudžu materiālo stāvokli;
 - 6) apstiprināt iecirkņa budžetu un noteikt draudžu iemaksas iecirkņa vajadzībām;
 - 7) uzklaušīt un pārrunāt sapulces dalībnieku referātus par teoloģiskiem un citiem LELB dzīves jautājumiem;
 - 8) izvirzīt 2 (divus) kandidātus iecirkņa prāvesta amatam, ja prāvesta vieta ir brīva. Galīgo lēmumu pieņem bīskaps;
 - 9) izteikt atzinumu Virsvaldei par cita iecirkņa ierosinājumu mainīt LELB iecirkņa robežas;
 - 10) ievēlēt uz 4 (četriem) gadiem Virsvaldē iecirkņa pārstāvi – laju. Pretendentu izraudzīšanas un ievēlēšanas kārtību nosaka Virsvaldes noteikumi.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā)*
(63.)

4.2.1. Prāvests

92. Prāvests ir iecirkņa mācītāju, palīgmācītāju, neordinēto garīgo darbinieku un draudžu tuvākais priekšnieks un padomdevējs. (64.)

93. Prāvests ir diecēzes bīskapa pārstāvis iecirknī un iecirkņa pārstāvis Kapitulā. (65.)

94. Prāvestu no iecirkņa sapulces izvirzītajiem kandidātiem uz septiņiem gadiem ieceļ diecēzes bīskaps. (66.)

95. Prāvesta uzdevumi ir:

- 1) piedalīties LELB vadībā un īstenot to savā iecirknī;
- 2) pārraudzīt iecirkņa draudžu, to vadības un revīzijas institūciju darbību;
- 3) nodrošināt prāvesta institūcijas darbību. (67.)

96. Šo uzdevumu veikšanā prāvestam ir tiesības:

- 1) pieņemt lēmumus domstarpību gadījumos iecirkņa draudžu, to darbinieku un garīgo darbinieku starpā;
- 2) ierosināt Virsvaldei atlaist draudzes amatpersonas;
- 3) saziņā ar diecēzes bīskapu mainīt kalpošanas vietu palīgmācītājiem un mācītāja vietas izpildītājiem;
- 4) dot uzdevumus un rīkojumus garīgajiem darbiniekiem iecirknī un iecirkņa draudžu amatpersonām. (68.)

97. Iecirkņa prāvestu atceļ no prāvesta amata Bīskapu kolēģija, ja prāvests nepilda šajā Satversmē un citos LELB noteikumos tam uzliktos pienākumus. Prāvesta atbrīvošanu ierosina attiecīgās diecēzes bīskaps. Bīskapam pirms tam prāvestu ir jābrīdina par neatbilstību ieņemamajam amatam un par atcelšanu no amata, kā arī bīskapam ir jāuzklausā iecirkņa mācītāju viedoklis šajā jautājumā. Prāvestam ir tiesības paust savu viedokli Bīskapu kolēģijas sēdē, pirms balsojuma par atbrīvošanu no amata. Pēc sava viedokļa paušanas prāvestam sēde ir jāatstāj.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (68^l)
98. Citus prāvesta pienākumus nosaka Baznīcas noteikumi. (69.)

4.3. Diecēze

99. Baznīcā var būt viena vai vairākas diecēzes, par to skaitu un robežām lemj Latvijas Sinode. Katrā diecēzē ir apvienoti vairāki LELB iecirkņi. Diecēzes nolikumu izstrādā Virsvalde. (93.)
100. Diecēzi vada diecēzes bīskaps. (94.)
101. Diecēzes sapulces dalībnieki ir: bīskaps, prāvesti, dekāns, draudžu mācītāji un palīgmācītāji, mācītāju pienākumu izpildītāji un draudžu delegāti – draudžu priekšnieki vai viņu vietā citas draudžu padomju pilnvarotas personas. (95.)
102. Balsstiesības diecēzes sapulcē ir draudžu delegātiem, kuru draudzes vismaz 1 (vienu) mēnesi pirms sapulces ir nokārtojušas maksājumus LELB kopīgajām vajadzībām. Draudžu delegāti, kuriem nav balsstiesību, kā arī uzaicinātie viesi piedalās diecēzes sapulcē bez tiesībām uzstāties un balsot. Tiesības uzstāties var piešķirt diecēzes bīskaps.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (96.)
103. Diecēzes sapulci sasauc un sagatavo bīskaps vismaz 1 (vienu) reizi 3 (trīs) gados, atklāj un vada bīskaps vai viņa uzdevumā kāds diecēzes prāvests. (97.)
104. Diecēzes sapulces tiesības un uzdevumi ir:
- 1) pieņemt lēmumus par diecēzes dzīvi, kas nav citu LELB institūciju kompetencē;
 - 2) ar savu darbību stiprināt LELB vienību;
 - 3) lemt par diecēzes izglītības, diakonijas, misijas un citu iestāžu izveidošanu un pastāvošo likvidēšanu;
 - 4) noklausīties un apspriest bīskapa ziņojumu par diecēzes garīgo dzīvi un stāvokli un pārskatu par diecēzes saimniecisko dzīvi un stāvokli;
 - 5) noklausīties revidentu ziņojumos. (98.)
105. Bīskapa vēlēšanas izsludina Kapituls, ja kādā diecēzē bīskapa vieta kļuvusi vakanta. Diecēzes sapulce izvirza vismaz 2 (divus) kandidātus bīskapa amatam no LELB mācītāju vidus. (99.a)
106. Diecēzes sapulce izvirza tādus bīskapa kandidātus, kuri savā kalpošanā ir parādījuši labu izpratni par LELB Satversmes preambulā noteikto mācību, stipru ticību, dievbijību, gudrību un tikumību, kā arī saprātīgumu un citas īpašības, kuras viņus dara piemērotus bīskapa amatam.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (100.)

4.4. LELB vadības un pārvaldes institūcijas

4.4.1. Kapituls

107. Kapitula locekļi ir arhibīskaps, bīskapi, prāvesti un dekāni. (82.)

108. Kapitula sēdes sasauc un vada arhibīskaps vai viņa uzdevumā kāds cits Kapitula loceklis vismaz 2 (divas) reizes gadā. (83.)

109. Kapitula tiesības un uzdevumi ir:

- 1) apstiprināt amatā LELB darba nozaru vadītājus;
- 2) apstiprināt Virsvaldes locekļus;
- 3) nepieciešamības gadījumā saskaņā ar Baznīcas noteikumiem izsludināt draudzēs mācītāja vēlēšanas;
- 4) atcelt no amata nepiemērotas draudžu amatpersonas un vēlētās institūcijas. Satversmē noteiktos gadījumos iecelt draudzes pārvaldes komisiju un uzdot sarīkot jaunas vēlēšanas;
- 4¹) lai draudze nepaliktu bez vadības iecelt draudzes pārvaldes komisiju ar termiņu līdz 1 (vienam) gadam. Pārvaldes komisijas sastāvu, ņemot vērā 33. pantā amatpersonām noteiktās prasības, iesaka prāvests saziņā ar draudzes mācītāju. Līdz pārvaldes komisijas darbības termiņa beigām draudzei ir jāievēl jauna draudzes padome;
- 5) apstiprināt jaunas draudzes;
- 6) dibināt jaunus LELB iecirkņus, mainīt to robežas, savienot vai likvidēt pastāvošos;
- 7) saskaņā ar draudžu sapulču lēmumiem apvienot vai dalīt pastāvošās draudzes, ņemot vērā prāvesta atzinumu;
- 8) pēc iecirkņu prāvestu iesniegtajiem gada pārskatiem sagatavot pārskatu par LELB stāvokli, dzīvi un darbību;
- 9) arhibīskapa vai kādas bīskapa amata vakances gadījumā iecelt arhibīskapa vai bīskapa pienākumu izpildītāju un izsludināt arhibīskapa vai bīskapa vēlēšanas. Latvijas Sinode jauna arhibīskapa vai kāda bīskapa ievēlēšanai sasaucama gada laikā, bīskapa kandidātu izvirzīšanai diecēzes sapulce sasaucama pusgada laikā.
- 10) izveidot eksaminācijas komisijas mācītāja amata kandidātu, kā arī citu garīgo darbinieku eksaminēšanai. Šo komisiju priekšsēdētājs pēc sava amata ir arhibīskaps vai viņa pilnvarota persona;
- 11) noteikt LELB teoloģiskās izglītības standartu mācītāja amata kandidātiem un citiem LELB darbiniekiem;
- 12) pieņemt kristīgās izglītības programmas, iesniegt tās apspriešanai Mācītāju konferencē un apstiprināt tās;
- 13) ierosināt veikt revīzijas draudzēs;
- 14) lemt par citiem jautājumiem, kas ir saistīti ar garīgo kalpošanu.

Piezīme. 4., 4¹, 5., 7., 8., 13. apakšpunktos, kas attiecas uz konkrēto diecēzi, LELB Kapituls var deleģēt pieņemt lēmumus šīs diecēzes bīskapam kopā ar katedrāles dekānu un prāvestiem. Šiem lēmumiem ir LELB Kapitula lēmuma statuss. Par šiem lēmumiem ir jāinformē LELB Kapituls.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā; ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (84.)

4.4.2. Virsvalde

110. Virsvaldes sastāvā ietilpst Kapituls un tā apstiprinātie locekļi, kā arī viens uz 4 (četriem) gadiem ievēlēts lajs no katra LELB iecirkņa. Virsvaldē ir pārstāvētas LELB darba nozares.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (77.)

111. Virsvalde ievēl Virsvaldes sekretāru un Virsvaldes prezidiju. Virsvaldes prezidija locekļu skaitu un viņu pienākumus nosaka Virsvalde.
Virsvaldes sekretāra pienākumi ir vadīt Virsvaldi un tās kancelejas darbu atbilstoši Satversmei, LELB noteikumiem un Sinodes, Kapitula un Virsvaldes dotajiem uzdevumiem.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (78.)
112. Virsvaldes sēdes sasauc un vada Virsvaldes sekretārs vai viņa uzdevumā cits Virsvaldes loceklis vismaz 2 (divas) reizes gadā. (79.)
113. Virsvaldes prezidija sēdes sasauc un vada Virsvaldes sekretārs vai viņa uzdevumā kāds Virsvaldes prezidija loceklis vismaz reizi mēnesī. Sēdēs ir jāpiedalās vismaz 3 (trim) locekļiem. Virsvaldes prezidija sēdes un Virsvaldes sēdes ir līdzvērtīgas. (80.)
114. Virsvaldes tiesības un uzdevumi ir:
- 1) īstenot Latvijas Sinodes lēmumus;
 - 2) galīgi izlemt jautājumus un sūdzības, ko tai nodevusi Latvijas Sinode;
 - 3) pārvaldīt un uzturēt kārtībā LELB īpašumus, pārraudzīt LELB diakonijas, misijas un citas iestādes, kā arī LELB arhīvu un kasi;
 - 4) lemt par LELB izglītības, diakonijas, misijas un citu iestāžu izveidošanu un pastāvošo likvidēšanu;
 - 5) izdot Virsvaldes noteikumus, dot instrukcijas LELB draudzēm, LELB un draudžu dibinātiem uzņēmumiem, nodibinājumiem, fondiem, iestādēm u.c. organizācijām;
 - 6) lemt par LELB iespiedizdevumu izdošanu;
 - 7) dot paskaidrojumus, aizrādījumus un priekšrakstus;
 - 8) ierosināt veikt revīzijas LELB draudzēs, iestādēs un organizācijās;
 - 9) LELB vārdā slēgt visa veida līgumus un darījumus, uzstāties administratīvās un tiesu iestādēs, izsniegt pilnvaras, pārstāvēt LELB;
 - 10) apstiprināt LELB uzņēmumu, nodibinājumu, fondu un iestāžu vadītājus un pārraudzīt to darbību;
 - 11) saziņā ar diecēzes bīskapu lemt par baznīcu ēku būvniecību;
 - 12) izdot paraugu metriku grāmatām, ziņojumiem, budžetiem, gada pārskatiem, sarakstiem un apliecībām;
 - 13) noteikt termiņus iesniedzamajiem ziņojumiem, gada pārskatiem un norēķiniem;
 - 14) reizi gadā pieņemt LELB kopējo vajadzību un fondu budžetus;
 - 15) sagatavot Latvijas Sinodes darba kārtību;
 - 16) veikt saraksti LELB vārdā ar valsts iestādēm un citām organizācijām Latvijā un ārzemēs;
 - 17) izstrādāt un apstiprināt Virsvaldes sekretāra pienākumus;
 - 18) pieņemt darbā un atlaist no darba Virsvaldes darbiniekus;
 - 19) lemt jautājumus par draudžu un LELB nekustamo īpašumu atbilstoši šīs Satversmes 3. nodaļas prasībām;
 - 20) apstiprināt ievēlētās draudžu padomes, valdes un revidentus;
 - 21) ieteikt Latvijas Sinodei izveidot vai likvidēt LELB darba nozares.
- Piezīme. 2., 4., 5., 14, 15. un 21. apakšpunktā minētos jautājumus lemj Virsvaldes sēdē, bet pārējos jautājumus Virsvaldes prezidija sēdēs.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (81.)

4.4.3. Bīskapu kolēģija

115. Bīskapu kolēģiju veido visi bīskapi. Bīskapu kolēģijas sēdes sasauc pēc vajadzības un vada arhibīskaps vai viņa uzdevumā viens no diecēžu bīskapiem. (85.)

116. Bīskapu kolēģija ir galīgā instance LELB mācības, Sakramentu pārvaldīšanas un liturģijas jautājumu pārraudzībā. Bīskapu kolēģijai ir tiesības atcelt jebkuru lēmumu Baznīcā, ja tas ir pret LELB mācību un LELB vienību.

Bīskapu kolēģijai ir tiesības apturēt jebkuru Virsvaldes, Kapitula vai kādas citas LELB institūcijas lēmuma izpildīšanu, nododot to Sinodes izlemšanai. Diecēžu bīskapiem šādas tiesības ir attiecībā uz savas diecēzes institūcijām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (86.)

117. Bīskapu kolēģijas tiesības un uzdevumi ir:

- 1) nodrošināt LELB vienotību un apustulisko pēctecību;
- 2) rūpēties par LELB mācības atbilstību Svētajiem Rakstiem un apliecībām, kas šīs Satversmes preambulā ir noteiktas par LELB pamatu;
- 3) pretoties maldu mācībām;
- 4) gādāt par vienotu dievkalpošanas praksi visās diecēzēs, kā arī LELB kopumā;
- 5) lemt par mācītāju ordināciju;
- 6) uzraudzīt, lai mācītāji un citi LELB garīgie darbinieki neizplatītu mācības, kas ir pretrunā ar LELB mācību;
- 7) lemt par jautājumiem, kas pārsniedz diecēžu bīskapu kompetenci, un par jautājumiem, kas ir diecēžu bīskapu kompetencē un pārsniedz vienas diecēzes robežas;
- 8) pārraudzīt bīskapu kalpošanu un uzdevumu veikšanu saskaņā ar Satversmi;
- 9) pārraudzīt misijas un evaņģelizācijas darbu;
- 10) pārraudzīt garīgo aprūpi starp diecēzēm;
- 11) pārraudzīt eksaminācijas komisijas darbu;
- 12) lemt par mācītāju pāriešanu no vienas diecēzes uz citu;
- 13) veidot un sekmēt LELB un valsts attiecības, ekumeniskās attiecības, attiecības ar citu valstu Baznīcām, to institūcijām, nevalstiskām organizācijām;
- 14) veidot LELB attīstības un tās darbības virzienu stratēģiju;
- 15) nominēt revidentus Virsvaldes un katras diecēzes finansiāli saimnieciskās darbības pārbaudei saskaņā ar 127. panta 14. apakšpunktu. (87.)

118. Balsstiesības Bīskapu kolēģijā ir diecēžu bīskapiem, bet pārējie bīskapi piedalās bez balsstiesībām. Vienāda balsu skaita gadījumā izšķirošā ir arhibīskapa balss. (88.)

119. Bīskapu kolēģija izskata jautājumus, ja tos ierosina vismaz viens bīskaps. (89.)

120. Bīskapu kolēģijai ir tiesības atņemt mācītājam amatu un tiesības, ja ir konstatēts, ka mācītāja saistība ar LELB ir pārtraukta, vai mācītājs sludina mācības, kas pretrunā ar LELB Satversmes Preambulā noteikto mācību vai nepareizi pārvalda Sakramentus, vai ar savu darbību mācītājs apkauno garīgo amatu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (90.)

121. Bīskapu kolēģija var sasaukt Latvijas Sinodi. (91.)

122. Bīskapu kolēģijas darbību nosaka Bīskapu kolēģijas kārtības rullis. To pieņem Bīskapu kolēģija. (92.)

4.5. Latvijas Sinode

123. Latvijas Sinodes dalībnieki ir: arhibīskaps, bīskapi, Virsvaldes locekļi, prāvesti, draudžu mācītāji un palīgmācītāji, mācītāju pienākumu izpildītāji un draudžu delegāti – draudžu

priekšnieki vai viņu vietā citas draudžu padomju pilnvarotas personas. Ja draudzē kalpo vairāki mācītāji, tad šīs draudzes padome ievēl tik delegātus, cik tai ir mācītāju. (70.)

124. Balsstiesības Latvijas Sinodē ir draudžu delegātiem, kuru draudzes vismaz 1 (vienu) mēnesi pirms Sinodes ir nokārtojušas maksājumus LELB kopīgajām vajadzībām. Draudžu delegāti, kuriem nav balsstiesību, kā arī uzaicinātie viesi piedalās Latvijas Sinodē bez tiesībām uzstāties un balsot. Tiesības uzstāties viņiem var piešķirt Sinodes prezidijs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (71.)

125. Latvijas Sinodi sasauc un sagatavo Virsvalde vismaz vienu reizi 4 (četros) gados, to atklāj arhibīskaps un vada Sinodes ievēlēts prezidijs, kura sastāvā ir arhibīskaps.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (72.)

126. Ārkārtas Latvijas Sinodei jānotiek pēc arhibīskapa vai vismaz divu diecēzes bīskapu lēmuma vai vismaz pēc puses prāvestu vai vismaz puses no draudžu mācītājiem pieprasījuma 2 (divu) mēnešu laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (73.)

127. Latvijas Sinodes tiesības, pienākumi un uzdevumi ir:

- 1) stiprināt LELB kalpošanu un vienību;
- 2) pieņemt un grozīt LELB Satversmi;
- 3) izdot Baznīcas noteikumus, atcelt un grozīt pastāvošos;
- 4) grozīt agendā noteikto dievkalpojumu un amatdarbu kārtību, labot un pieņemt jaunu agendu;
- 5) nolemt labot un ieviest jaunas LELB dziesmu grāmatas;
- 6) ieviest jaunas un atcelt līdzšinējās LELB svētku dienas;
- 7) lemt par dievkalpojumos izmantojamiem Bībeles tulkojumiem;
- 8) lemt par LELB pievienošanos starpkonfesiju līgumiem, par iestāšanos starptautiskās reliģiskās organizācijas un baznīcu apvienībās un par izstāšanos no tām;
- 9) dibināt diecēzes, mainīt, savienot vai likvidēt pastāvošās, nosakot diecēzes centra atrašanās vietu;
- 10) noteikt diecēzēm, iecirkņiem un draudzēm iemaksu apjomu LELB kopīgajām vajadzībām;
- 11) noklausīties un apspriest pārskatu par LELB saimniecisko dzīvi un stāvokli un ziņojumu par LELB garīgo dzīvi un stāvokli;
- 12) noklausīties revidentu ziņojumus un, ja to ir ierosinājuši revidenti, lemt par Virsvaldes amatpersonu un institūciju tālāko darbību;
- 13) galīgi izšķirt draudžu, iecirkņu, diecēžu, Virsvaldes, mācītāju konferenču, atsevišķu LELB amatpersonu un atsevišķu draudzes locekļu ierosinātos un Latvijas Sinodes izlemšanai nodotos jautājumus;
- 14) ievēlēt uz 4 (četriem) gadiem revidentus Virsvaldes un katras diecēzes finansiāli saimnieciskās darbības pārbaudei. Par revidentiem nevar ievēlēt Virsvaldes locekļus;
- 15) apstiprināt jaunas un likvidēt pastāvošās LELB darba nozares;
- 16) apstiprināt LELB attīstības un tās darbības virzienu stratēģiju un dot LELB nozarēm, Virsvaldei un citu LELB iestāžu un organizāciju uzturēšanai nepieciešamo nodrošinājumu;
- 17) ievēlēt diecēžu bīskapus;
- 18) izdot noteikumus par garīdznieku pienākumiem un tiesībām;

19) noteikt bīskapiem, prāvestiem, mācītājiem un citiem garīgajiem darbiniekiem amata tērpus;

20) apstiprināt un grozīt Latvijas Sinodes kārtības rulli;

21) lemt jautājumus par LELB attiecībām ar valsti un citām konfesijām.

Piezīme. 4., 5., 6., 7., 18., 19. un 21. apakšpunktā minētos jautājumus, kā arī citus jautājumus, kas skar LELB mācību un praksi, Latvijas Sinode izlemj tikai pēc Mācītāju konferences atzinuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (74.)

128. Jautājumus, kas pirms Latvijas Sinodes nodoti apspriešanai iecirkņu sapulcēs, Latvijas Sinode izlemj ar vienkāršu balsu vairākumu. Citi jautājumi, kas nav nodoti apspriešanai iecirkņu sapulcēs un neiegūst 2/3 balsu vairākumu Sinodē, nododami apspriešanai iecirkņu sapulcēs pirms atkārtotas to lemšanas Sinodē. (75.)

129. Jaunu LELB Satversmi var pieņemt un esošo grozīt tikai ar 3/4 balsu vairākumu un arī tad, ja priekšlikums pieņemt jaunu LELB Satversmi vai grozīt kādu esošās Satversmes pantu iepriekš apspriests LELB iecirkņu sapulcēs un 127. panta Piezīmē norādītajos gadījumos saņemts Mācītāju konferences atzinums. Iepriekš pieņemtus Latvijas Sinodes lēmumus Sinode var grozīt, ja priekšlikums iepriekš nolemts iecirkņu sapulcēs ar 2/3 balsu vairākumu.

Piezīme. Jaunas Satversmes pieņemšana vai grozījumu izdarīšana esošajā Satversmē ir iespējama vienīgi, saglabājot Vācu nodaļas, tās draudžu, iestāžu un organizāciju institucionālo un finansiālo patstāvību un neatkarību atbilstoši Satversmes 6. nodaļas noteikumiem. Esošās Satversmes preambulu, 6. nodaļu un šajā piezīmē paredzēto Satversmes grozīšanas kārtību var grozīt tikai pēc tam, kad attiecīgos grozījumus akceptējusi Vācu nodaļas Sinode. Pieņemot jaunu Satversmi, tās noteikumi, kuri skar Vācu nodaļas darbību, jāaskaņo ar Vācu nodaļas Sinodi. Ja jaunā Satversme šajās daļās pieņemta bez Vācu nodaļas Sinodes akcepta, attiecībā uz Vācu nodaļu, tās draudzēm, iestādēm un organizācijām spēku saglabā esošā Satversme redakcijā, kāda bija spēkā pirms jaunās Satversmes pieņemšanas vai attiecīgo grozījumu izdarīšanas. Tas neattiecas uz 170. pantā minēto gadījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 5.2., 2021. gada 6. augustā) (76.)

5. nodaļa

LELB PĀRĒJĀS LIETAS

5.1. Konferences un konventi

130. Mācītāju konferences dalībnieki ir bīskapi, prāvesti, mācītāji, palīgmācītāji, kuri atrodas LELB garīdznieku sarakstā. Mācītāju pienākumu izpildītāji konferencē piedalās bez balsstiesībām. (101.)

131. Mācītāju konferenci sasauc pēc vajadzības un vada arhibīskaps vai viņa uzdevumā kāds Kapitula loceklis. (102.)

132. Diecēzes konventa dalībnieki ir diecēzes bīskaps, diecēzes prāvesti, mācītāji, palīgmācītāji, kuri atrodas LELB garīdznieku sarakstā. Diecēzes mācītāju pienākumu izpildītāji konventā piedalās bez balsstiesībām. (103.)

133. Diecēzes konventu sasauca pēc vajadzības un vada diecēzes bīskaps vai viņa uzdevumā kāds diecēzes prāvests. (104.)
134. Iecirkņa konventa dalībnieki ir iecirkņa prāvests, iecirkņa mācītāji, palīgmācītāji, kuri atrodas LELB garīdznieku sarakstā. Iecirkņa mācītāju pienākumu izpildītāji konventā piedalās bez balsstiesībām. (105.)
135. Iecirkņa konventu sasauca pēc vajadzības un vada prāvests vai viņa uzdevumā kāds iecirkņa draudzes mācītājs. (106.)
136. (Izslēgts ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (107.)
137. Mācītāju konferences, diecēzes un iecirkņa konventa tiesības un uzdevumi ir:
- 1) veicināt LELB vienību, stiprināt sadraudzību garīdznieku vidū un veikt izglītojošus pasākumus;
 - 2) apspriest jautājumus, kas skar attiecīgi LELB, diecēzi vai iecirkni;
 - 3) izteikt savu viedokli par norisēm sabiedrībā;
 - 4) apspriest jautājumus, kas skar mācību, liturģiju un LELB praksi. (108.)
138. Mācītāju konference dod atzinumus par jautājumiem, ko lemj LELB vadības un pārvaldes institūcijas saskaņā ar šīs Satversmes 127. panta Piezīmi. (109.)

5.2. Vizitācijas

139. Vizitācija ir diecēzes bīskapa vai iecirkņa prāvesta apmeklējums draudzē pēc apustuļu priekšzīmes, un to veic Baznīcas izaugsmes, veidošanas un pārraudzīšanas nolūkā. Vizitācija apliecina LELB vienību. (148.)
140. Bīskapiem un prāvestiem ir tiesības pieprasīt un saņemt visu informāciju par draudzes darbību. (149.)
141. Bīskapa vizitācijas tiesības un uzdevumi ir:
- 1) iedvesmot un celt draudzes darbu;
 - 2) iepazīties ar draudzes darbību, rosināt draudžu augšanu;
 - 3) pārraudzīt Vārda sludināšanu un Sakramentu pārvaldīšanu draudzē;
 - 4) tikties ar draudzi, tās padomes un valdes locekļiem, draudzes nozaru pārstāvjiem. (150.)
142. Prāvesta vizitācijas tiesības un uzdevumi ir:
- 1) pārbaudīt draudzes darbību un tās atbilstību Satversmei un Baznīcas noteikumiem;
 - 2) noskaidrot dievnama un citu īpašumu stāvokli un to, vai draudze pienācīgi rūpējas par to uzturēšanu;
 - 3) pārbaudīt, kā draudze atalgo savu mācītāju;
 - 4) pārbaudīt, kā draudze rūpējas par algotiem un brīvprātīgiem darbiniekiem;
 - 5) konstatēt traucējumus un šķēršļus, kas traucē draudzes attīstībai, un ierosināt problēmu risinājumus;
 - 6) sniegt padomu un palīdzību draudzes darba attīstībā. (151.)
143. Vizitētāju pienākums ir draudzēm norādīt uz tās uzdevumiem visā LELB un uzklaustīt draudzes norādījumus visas LELB kalpošanai un dot ieteikumus Baznīcas kalpošanā. (152.)

144. Bīskapa vizitācija katrā diecēzes draudzē notiek pēc vajadzības. Bīskapa vizitācijas protokols tiek iesniegts Virsvaldei 1 (viena) mēneša laikā pēc vizitācijas. (153.)
145. Prāvesta vizitācija notiek pēc vajadzības, kā arī 2 (divus) mēnešus pirms bīskapa vizitācijas. (154.)
146. Vizitāciju sagatavošanu, norisi, novērtējumu un vizitāciju protokolu formu un saturu nosaka Virsvaldes noteikumi. (155.)

5.3. Revidenti

147. Draudzes sapulce saskaņā ar šo Satversmi ievēl revidentus draudzes mantas, finanšu un saimnieciski ekonomiskās darbības pārbaudei. Latvijas Sinode saskaņā ar šo Satversmi ievēl revidentus mantas, finanšu un saimnieciski ekonomiskās darbības pārbaudei Virsvaldē, diecēzēs, iecirkņos un draudzēs.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (144.)
148. Par revidentiem ir ievēlamas savu uzdevumu izpildei kompetentas personas. Par draudzes revidentiem nav tiesību ievēlēt draudzes padomes locekļus, par Virsvaldes un diecēžu revidentiem Virsvaldes locekļus. (145.)
149. Virsvaldes un diecēžu revidentiem ir tiesības pārbaūžu veikšanai pieaicināt neatkarīgus revidentus, kuru darbību apmaksā Virsvalde. (146.)
150. Revidentu pienākumus, tiesības un ievēlēšanas kārtību nosaka Baznīcas noteikumi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (147.)

5.4. LELB īpašums

151. Visi LELB un tās draudzēm vai to dibinātām iestādēm dāvināti, mantoti, pirkti vai citādā veidā iegūti kustami un nekustami īpašumi, kā arī kapitāli (aktīvi) ir vienlaicīgi arī visas LELB kopējais īpašums. LELB kopējais īpašums ir gadsimtiem veidojies ar LELB, to draudžu un to locekļu darbu un no ziedojumiem, kā arī iegūts, noslēdzot dažādus civiltiesiskus darījumus, vai mantošanas ceļā. (50.)
152. Tiesības iegūt īpašumā kustamu un nekustamu mantu ir LELB, draudzēm un to dibinātajām iestādēm, kurām ir pilnīgas varas tiesības pār lietu, izņemot aprobežojumus, kādi noteikti Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas likumā un šīs Satversmes 154. pantā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (51.)
153. LELB, tās draudzes un to dibinātās iestādes kā atsevišķi īpašuma tiesību subjekti var tiem piederošo lietu pārvaldīt, iegūt no tās augļus, izlietot mantas pavairošanai. (52.)
154. LELB, tās draudzēm un to dibinātām iestādēm nav tiesību bez Virsvaldes lēmuma ierīkot kapsētas, celt jaunas baznīcas, apgrūtināt savu īpašumu ar lietu tiesībām, dāvināt, pirkt, pārdot, mainīt nekustamo īpašumu tā visā sastāvā, vai jebkādā citā veidā atsavināt, kā arī iekļāt, izīrēt/iznomāt uz termiņu, kas ilgāks par 10 gadiem (attiecībā uz lauksaimniecības zemes nomu Virsvaldes lēmums nepieciešams visos gadījumos neatkarīgi no nomas termiņa atbilstoši Virsvaldes noteikumiem), veikt mežu izstrādi savos īpašumos un dibināt uzņēmumu īpašumu apsaimniekošanai vai arī nodot īpašumus apsaimniekošanā kādai citai personai piederošam uzņēmumam vai cita veida juridiskai personai. Par minētajām darbībām ar LELB

nekustamajiem īpašumiem lēmums ir jāpieņem Virsvaldei, par draudžu nekustamajiem īpašumiem lēmums ir jāpieņem draudzes padomei, par LELB un to draudžu dibināto iestāžu īpašumiem lēmums jāpieņem LELB un to draudžu dibināto iestāžu lēmēj institūcijām. Pēc savu lēmumu pieņemšanas draudzes un iestādes vērsas Virsvaldē ar lūgumu pieņemt lēmumu attiecīgajā jautājumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (53.)

155. Kādas draudzes likvidēšanās gadījumā vai gadījumā, ja draudze pārstāj darboties kā LELB draudze, tās un tās dibināto iestāžu īpašums pāriet LELB īpašumā. Likvidējoties LELB vai draudzes dibinātai iestādei, tās īpašums pāriet tās dibinātājam. Ienākumi no šiem īpašumiem starplaikā izlietojami LELB kopīgajām vajadzībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (54.)

156. Draudžu reorganizācijas gadījumā īpašuma tiesības atbilstoši draudžu sapulču lēmumiem un reorganizācijas līgumam tiek nodotas reorganizētajai draudzei vai LELB.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumu Nr. 1., 2021. gada 6. augustā) (55.)

157. LELB un to draudžu un to iestāžu kā īpašnieku pienākums ir pārvaldīt īpašumus ar pienācīgu rūpību, izmantojot visus likumīgos līdzekļus, lai nodrošinātu to pilnīgu aizsardzību no iznīcināšanas, samazināšanas, atņemšanas vai bojāšanas un no īpašumu pārvaldīšanā gūtajiem augļiem maksāt noteikto daļu LELB kopīgajām vajadzībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 27. Sinodes lēmumu Nr. 2.1., 2016. gada 3. jūnijā) (56.)

158. LELB un to draudžu un to iestāžu īpašumiem, kā arī no tiem iegūtajiem augļiem jākalpo LELB mērķu un uzdevumu sasniegšanai. (57.)

159. Strīdus par īpašuma tiesību jautājumiem starp 152. pantā minētajiem subjektiem izšķir Virsvalde, par ko tā dod rakstisku atzinumu. (58.)

6. nodaļa

VĀCU NODALA

160. LELB sastāvā ietilpst Vācu nodaļa, kas apvieno vācu draudzes. Vācu nodaļa izveidota saskaņā ar 2018. gada 21. septembrī starp LELB, Vācu evaņģēliski luterisko Baznīcu Latvijā un Vācu Svētā Pētera draudzi noslēgto līgumu "PAR SADARBĪBU BAZNĪCAS KOPĪBAS ATJAUNOŠANĀ", kas apstiprināts ar LELB Sinodes un Vācu evaņģēliski luteriskās Baznīcas Latvijā Sinodes lēmumu. Juridiskās personas statusu Vācu nodaļa iegūst ar reģistrācijas brīdi Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā.

161. Vācu nodaļai, tās draudzēm tiek noteikta autonomija, kas ietver to, ka tai tiek nodrošinātas vēsturiskās tiesības saglabāt savu identitāti, valodu, kultūrautonomiju, sakaru uzturēšanu ar citām baznīcām un ar tām saistītajām organizācijām un ticības mācības brīvība atbilstoši mācībai saskaņā ar LELB Satversmes preambulu. Vācu nodaļa, tās draudzes seko tām Latvijas Vācu evaņģēliski luterisko draudžu tradīcijām, kas darbojas Latvijā līdz 1939. gadam.

162. Vācu nodaļas darbības pamats ir Vācu nodaļas Satversme un LELB Satversmes preambula. Tai ir saistoši arī LELB Satversmes 129. panta piezīmes nosacījumi, LELB Satversmes 6. nodaļa un noteikumi par Vācu nodaļas Satversmes apstiprināšanu un pārvaldes institūciju pirmreizēju ievēlēšanu. Citi LELB Satversmes noteikumi ir saistoši Vācu nodaļai, tās draudzēm tikai tiktāl, ciktāl tas tieši paredzēts Vācu nodaļas Satversmē.
163. Vācu nodaļas un tās sastāvā esošo draudžu nosaukumā var ietvert norādi par tās piederību Latvijas evaņģēliski luteriskai Baznīcai.
164. Vācu nodaļa un tās draudzes atzīst LELB arhibīskapu kā vienotības amatu (vācu val. *Amt der Einheit*). Arhibīskapam ir tiesības, iepriekš vienojoties ar draudzes mācītāju, sprediķot vācu draudzēs, sniegt ieteikumus Vācu nodaļai, tās draudzēm un piedalīties vācu draudžu mācītāju amatā ieviešanas dievkalpojumos.
165. Vācu nodaļas darbībā tiek respektēta tās institucionālā un finansiālā patstāvība un neatkarība. Vācu nodaļa savu darbību organizē atbilstoši tās Satversmei, kas cita starpā noteic Vācu nodaļas pārvaldes kā arī draudžu uzņemšanas un izslēgšanas kārtību. LELB vadības un pārvaldes institūciju izdotie iekšējie normatīvie akti un lēmumi nav saistoši Vācu nodaļai, tās draudzēm, ja vien šajā nodaļā nav noteikts savādāk. Vācu nodaļa, tās draudzes patstāvīgi nodrošina savai darbībai nepieciešamos līdzekļus; tām nav pienākuma, taču tās var brīvprātīgi piedalīties LELB kopējo vai citu LELB draudžu, iestāžu vai organizāciju vajadzību finansēšanā. LELB nav pienākuma, taču tā var brīvprātīgi piedalīties Vācu nodaļas, tās draudžu, iestāžu vai organizāciju vajadzību finansēšanā.
166. Vācu nodaļas Sinode patstāvīgi ar savu lēmumu norīko uz kalpošanas vietu un atbrīvo no kalpošanas ordinētas personas, kas kalpo mācītāja amatā Vācu nodaļas draudzēs vai Vācu draudzē. Vācu nodaļai ir tiesības uz noteiktu laiku aicināt kalpošanā ordinētas personas arī no Vācijas. Lai šādas ordinētas personas varētu iekļaut to LELB garīdznieku sarakstā, kam ir tiesības laulāt, ir nepieciešams LELB arhibīskapa nosūtījums un LELB arhibīskaps pārrauga tās. Tā kā Vācu nodaļā kalpošanā tiek norīkotas mācītāja amatā jau ordinētas personas, t.sk. arī no ārvalstīm, Vācu nodaļa pati ordinēšanu neveic.
167. Vācu nodaļas draudzes var piedalīties LELB dzīvē un kalpošanā un LELB draudzes var piedalīties Vācu nodaļas dzīvē un kalpošanā. Vācu nodaļas pilnvarotajiem pārstāvjiem ir tiesības piedalīties LELB Sinodē ar uzstāšanās, bet bez balsstiesībām un LELB pilnvarotajiem pārstāvjiem ir tiesības piedalīties Vācu nodaļas Sinodē ar uzstāšanās, bet bez balsstiesībām.
168. Vācu nodaļas, tās draudžu un Vācu nodaļas dibinātu iestāžu īpašumā var būt kustama un nekustama manta. Vācu nodaļai un tās draudzēm ir pilnīgas varas tiesības pār lietu, izņemot aprobežojumus, kādi noteikti Vācu nodaļas Satversmē, kā arī aizliegumu ieķīlāt dievnamus un rituāla priekšmetus un uz tiem vērst piedziņu pēc kreditoru pieprasījuma.
169. Vācu nodaļas draudzes likvidēšanas gadījumā tās kustamā un nekustamā manta pāriet citai vācu draudzei vai Vācu nodaļai atbilstoši Vācu nodaļas Satversmei. Vācu nodaļas dibinātas iestādes likvidēšanas gadījumā tās kustamā un nekustamā manta pāriet Vācu nodaļai. Gadījumā, ja Vācu nodaļa tiek likvidēta, Vācu nodaļas kustamā un nekustamā manta un pāriet LELB.
170. Ja LELB arhibīskaps atrod, ka Vācu nodaļa, kāda no tās draudzēm vai mācītājiem veic LELB Satversmes preambulai pretējas darbības sludināšanas vai sakramentu pārvaldīšanas jomā,

viņš var ierosināt, lai Vācu nodaļas Sinodālā valde veic attiecīgus pasākumus šādu pārkāpumu novēršanai.

171. Vācu nodaļas Satversmes ievadā ir iekļauta LELB preambula un LELB Satversmes 6. nodaļa "Vācu nodaļa". Vācu draudzes nolikumā ir norādīts, ka Vācu draudze ietilpst LELB Vācu nodaļā, atzīst un darbojas saskaņā ar Vācu nodaļas satversmi un Vācu draudzes nolikumu. Vācu nodaļas Satversmes ievadu – LELB Satversmes preambulu un LELB Satversmes 6. nodaļu "Vācu nodaļa" – un Vācu draudzes nolikumā ietverti norādi, ka tā ietilpst LELB Vācu nodaļā, atzīst un darbojas saskaņā ar Vācu nodaļas Satversmi un Vācu draudzes nolikumu, var grozīt tikai ar Vācu nodaļas Sinodes un LELB Sinodes lēmumu.
172. Vācu nodaļā netiek uzņemtas LELB draudzes un citas latviešu luterāņu draudzes bez saskaņošanas ar LELB Kapitulu un LELB netiek uzņemtas VELBL draudzes kā arī Vācu nodaļas draudzes bez saskaņošanas ar Vācu nodaļu.
173. Vācu nodaļas darbību LELB sastāvā var izbeigt tikai 160. pantā minētajā līgumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.
(Vācu nodaļas noteikumi pieņemti ar Satversmes grozījumiem, kas izdarīti ar LELB 28. Sinodes lēmumiem Nr. 1., 5.2., 2021. gada 6. augustā, labojumi pieņemti LELB 29.ārkārtas Sinodē ar lēmumu Nr. 1, 2022.gada 29.oktobrī)

PĀREJAS NOTEIKUMI

1. Ar šo Pārejas noteikumu spēkā stāšanās brīdī spēku zaudē iepriekš LELB 23. Sinodē 2007. gada 6. jūnijā pieņemtie, LELB 25. Sinodē 2010. gada 3.-4. jūnijā un 2016. gada 3. jūnijā grozītie Pārejas noteikumi.
2. Visi līdz šim Baznīcā izdotie iekšējie normatīvie akti (noteikumi, instrukcijas, rīkojumi, lēmumi u.tml.) saglabā savu juridisko spēku tādā mērā, cik tie nav pretrunā ar šo Satversmi.
3. Virsvalde līdz LELB kārtējai Sinodei iesniedz Uzņēmumu reģistrā pieteikumus visu LELB draudžu nolikumu (redakcijā atbilstoši tā grozījumiem LELB 27. Sinodē un LELB 28. Sinodē) reģistrācijai Uzņēmumu reģistra Reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrā. Pēc Uzņēmumu reģistra lēmuma saņemšanas Virsvalde arhibīskapa parakstīto draudzes nolikumu nosūta katrai LELB draudzei.

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas
arhibīskaps

Jānis Vanags